

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	144-26/307697
Otsuse kuupäev	05.08.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	DataFox OÜ vaidlustus OÜ Rail Baltic Estonia riigihankes „Arvutitöökohta tervikteenus“ (viitenumber 307697) DataFox OÜ pakkumuse tagasilükkamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, DataFox OÜ, esindaja vandeadvokaat Mart Parind Hankija, OÜ Rail Baltic Estonia, esindajad vandeadvokaadid Kadri Härgine, Mario Sõrm ja Gerli Helene Gritsenko
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 5 ja RHS § 198 lg 1 alusel

- 1. Rahuldada DataFox OÜ vaidlustus ja tunnistada kehtetuks OÜ Rail Baltic Estonia otsus DataFox OÜ pakkumuse tagasilükkamise kohta.**
- 2. Mõista OÜ-lt Rail Baltic Estonia välja DataFox OÜ lepingulise esindaja kulud 2262,15 eurot (käibemaksuta) ja vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 2560 eurot.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 24.04.2026 avaldas OÜ Rail Baltic Estonia (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris

(edaspidi RHR) avatud hankemenetlusena läbiviidava riigihanke „Arvutitöökoha tervikteenus“ (viitenumber 307697) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD), sh Lisa 3 Maksumuse esildis (edaspidi Maksumuse esildis) ja Tehniline kirjeldus (edaspidi TK).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks esitasid pakkumused kolm pakkujat, sh DataFox OÜ.

2. 25.06.2026 otsusega (RHR-i vormil) lükkas Hankija DataFox OÜ pakkumuse tagasi (edaspidi Otsus).

3. 06.07.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) DataFox OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Otsusele.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 10.07.2026 kirjaga nr 12.2-10/144 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 15.07.2026 ja neile vastamiseks 20.07.2026. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Vaidlustaja ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja ja Hankija. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **DataFox OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. 11.06.2026 esitas Hankija Vaidlustajale RHS § 115 lg 1 alusel selgituspäringu, paludes esitada seletused, millega on põhjendatud Vaidlustaja pakkumuse madal maksumus. Vaidlustaja vastas tähtaegselt¹.

25.06.2026 teavitas Hankija Vaidlustajat Otsusest, kuna Hankija hinnangul ei vasta Vaidlustaja pakkumus RHAD-ile, kuivõrd Vaidlustaja on Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 toodud ekraanikaitsekiled hinnastanud rendipõhiselt. Otsus on õigusvastane.

5.2. Selgitustaotluse esitamise võimalus ei ole vahend, millega hankija kannab vastutuse riigihanke alusdokumentide võimalike ebaselguste eest üle pakkujatele.

5.3. Selleks, et Vaidlustaja pakkumus saaks olla RHAD-ile mittevastav, peab RHAD sisaldama tingimust, millele pakkumus väidetavalt ei vasta. RHAD-ist ei ole tuvastatav ühtki tingimust, millele Vaidlustaja pakkumus ei vastaks.

Vaidlustaja pakkumus ei saa olla mittevastav TK p-idele 2.3 ja 3.3, kuna nimetatud tingimustes puuduvad nõuded, mida Hankija on neile tagantjärele omistanud.

5.4. TK p 2.3 sätestab, mida Hankija käsitleb ostetavate seadmetena: *Lisaks ostab tellija välja juhtmega klaviatuure ja hiiri ning juhtmevabasid klaviatuure ja hiiri, nendele seadmetele rendimudelit ei rakendata.*

TK p 3.3 üksnes selgitab, et teatud lisaseadmeid saab hankida koos sülearvutiga või ka eraldi tellimusena. Nimetatud tingimus ei reguleeri, millises vormis hangitakse ekraanikaitsekilesid, kas rendipõhiselt või väljaostumudeli alusel. Ka Maksumuse esildise ridade 18–21 juures on erinevate klaviatuuride ja hiirte puhul sõnaselgelt märgitud *väljaost, mitte rent*, mis on kooskõlas TK p-is 2.3 sätestatuga. Maksumuse esildise ridade 22 ja 23 puhul, millega seondvalt Hankija Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkas, selline täpsustus puudub. Ühtlasi on ühikuna märgitud *ühiku hind*, millest ei ole võimalik tuletada Hankija tahet kohaldada ekraanikaitsekiledele väljaostumudelit samal viisil nagu klaviatuuride ja hiirte puhul.

¹ Sõnumi ID: 1103425.

5.5. See, kas ekraanikaitsekilet käsitada renditava lisatarvikuna või väljaostetava esemena, sõltub RHAD-i tingimustest. Hankija ei ole RHAD-is seda küsimust reguleerinud, mistõttu ei saa Hankija pakkumuse kontrollimise etapis tugineda enda arusaamale turupraktikast ega omistada sellele siduvat tähendust.

5.6. Isegi kui asuda seisukohale, et RHAD-i saab tõlgendada mitmeti, siis vastavalt pikaajalisele kohtupraktikale tuleb sellises olukorras valida pakkujale soodsam (s.o leebem) tõlgendus. Keelatud on hanketingimusi tõlgendada hankemenetluses osalejaid kahjustaval moel ning tuletada kriteeriumidest tingimusi, mida hanke alusdokumentides sätestatud ei ole.

5.7. Hankija ei ole põhjendanud, kuidas Vaidlustaja hinnastus kahjustaks Hankija võimalust saavutada raamlepingu eesmärgi – arvutitöökohta tervikteenuse tellimine. Vastupidi, Vaidlustaja lahendus võimaldab Hankijal saada ekraanikaitsekilesid teenuse osana ning vajadusel ka eraldiseisvalt, TK p-is 2.4 sätestatud korras. Erinevate hankemudelite – rendipõhise või väljaostumudeli – võimaldamine ei sea ohtu pakkumuste võrreldavust. Mõlemal juhul tasub Hankija ekraanikaitsekile eest ühekordse tasu.

5.8. Hankija väitel ei sisalda Vaidlustaja pakkumus Maksumuse esildise ridade 22 ja 23 osas *ühiku hinda*. Hankija jätab tähelepanuta, et hangib arvutitöökohta tervikteenust ning hindab pakkumusi mitte eraldi ühiku hindade, vaid ühe kuu odavaima arvutitöökohta tervikteenuse kogumaksumuse alusel. Ka maksumuse tabel sisaldas tingimust: *Juhul, kui mõni kulurida sisaldub teisel kultureal, tuleb see märkustes selgelt välja tuua ning sel juhul võib märkida vastava kulturea maksumuseks 0*. Seega ei olnud Hankija eesmärk saada iga kulturea osas ühiku hinda.

5.9. Maksumuse esildise ridade 22 ja 23 puhul pidid pakkujad esitama *ühiku hinna*. Hankija toob otsuse teavituses välja justkui väidaks Vaidlustaja, et pakub ekraanikaitsekiledele rendipõhist kuuhinda. Selline järeldus ei tugine Vaidlustaja pakkumusele.

5.10. Vaidlustaja tõi selgitustes välja, et ei ole Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 nimetatud ekraanikaitsekilede puhul pakkunud väljaostu maksumust, vaid teenuse osana hinnastatud ekraanikaitsekiledele rendihinda. Seejuures ei ole Vaidlustaja kordagi väitnud, et tegemist oleks kuupõhise rendihinnaga. Rendihind võib olla kokku lepitud ka ühekordse tasuna ning käesoleval juhul on tegemist ühekordse renditasuga.

5.11. Vaidlustaja nõustub Hankijaga, et ekraanikaitsekile on *olemuselt seadmespetsiifiline lisatarvik ja kuluvtoode, mis paigaldatakse konkreetsele seadmele*. Pärast ekraanikaitsekile paigaldamist renditavale seadmele ei ole nende taaskasutamine üldjuhul enam võimalik ning need tagastatakse koos renditava seadmega. Seevastu TK p-is 2.3 nimetatud klaviatuurid ja hiired ei ole seotud konkreetse renditava seadmega ning neid on võimalik kasutada ka teiste seadmetega.

5.12. Vaidlustaja esitas pakkumuse viisil, mis oli RHAD-iga lubatud, pakkudes Hankijale soodsamat ja rahaliste vahendite säästliku ning otstarbeka kasutamise seisukohast optimaalset lahendust – pakkudes ekraanikaitsekilesid rendipõhiselt².

Alusetu on Hankija etteheide, et Vaidlustaja ei ole ekraanikaitsekilede osas ühiku hinda esitanud. Vaidlustaja pakkumusest on ekraanikaitsekilede ühiku hind selgelt tuvastatav ning selle alusel on Hankijal võimalik vajaduse korral ka vastavaid tooteid eraldiseisvalt tellida.

² Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidluses, kas RHAD lubab ekraanikaitsekilede pakkumist hinnastada rendipõhiselt või mitte, ei ole fakt, et Vaidlustaja pakkus rendipõhist hinnastamist, iseenesest käsitletav Vaidlustaja ärisaladusena.

5.13. Väär on Hankija väide, et kuna Vaidlustaja ei ole esitanud ekraanikaitsekilede osas väljaostu hinda, ei ole võimalik neid tooteid Riigihanke alusel eraldiseisvalt soetada. Juhul, kui Hankijal tekib vajadus soetada ekraanikaitsekilesid väljaostumudeli alusel, näeb RHAD selleks ette võimaluse TK p-is 2.4: *Tellijal on õigus lepingu kehtivuse ajal täiendavalt kas rentida või osta arvutitöökoha teenuse osutamiseks vajalikke seadmeid (sh erikonfiguratsiooniga arvutid, tahvelarvutid, kõvakettad, digitaalsed märkmikud, kõrvaklapid, kaamerad jms arvutitöökoha teenuse tagamiseks vajalikke lisatarvikuid ning seadmeid), mis on vajalikud raamlepingu eesmärgi saavutamiseks ja funktsionaalselt seotud põhiteenusega. Täiendavate seadmete rentimine või ostmine toimub tellija vajaduspõhise tellimuse alusel ning seade peab vastama tellija esitatud tehnilistele nõuetele. Täiendavate seadmete hind määratakse tootja ametliku hinnakirja alusel. Tootja hinnakirjaks loetakse täitja või maaletooja avalikult kättesaadavat hinnakirja.*

Ekraanikaitsekilede rendipõhise lahenduse pakkumine ei piira arvutitöökoha tervikteenuse raames Hankija õigust ega võimalust soetada ekraanikaitsekilesid vajaduse korral ka väljaostumudeli alusel samamoodi nagu TK p-is 3.3 loetletud seadmeid.

5.14. 15.07.2026 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

5.14.1. Hankija tehtud järeldused ei tulene RHAD-ist.

Vaidluse keskne küsimus ei ole, millist lahendust pidas Hankija tagantjärele meelepärasemaks või milline võis olla tema tegelik tahe, vaid see, kas RHAD-is oli üheselt sätestatud tingimus, millele Vaidlustaja pakkumus ei vastanud. Hankija ei ole viidanud ühelegi sellisele tingimusele. Ekraanikaitsekilede väljaostu nõue ei tulene ühestki RHAD-is sätestatud tingimusest.

5.14.2. Hankija väide, nagu oleks Vaidlustaja pakkunud ekraanikaitsekilede eest kuupõhist rendihinda, ei vasta Vaidlustaja selgitustele. Vaidlustaja on läbivalt väitnud, et Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 nimetatud ekraanikaitsekiled on hinnastatud arvutitöökoha tervikteenuse osana ning nendel ridadel esitati ühekordne ühiku hind.

Samuti ei saa nõustuda Hankija väitega, et Vaidlustaja ei saanud eeldada, et Hankija soovib ekraanikaitsekilesid rentida. Vastupidi, Riigihanke nimetus „Arvutitöökoha tervikteenus“ ja TK p-id 2.1–2.3 kirjeldavad Riigihanget tervikteenusena, mille keskseks elemendiks on arvutitöökoha renditeenus. Ekraanikaitsekile on arvutiga püsivalt seotud lisatarvik.

5.14.3. Riigihanke esemeks ei ole asjade ostmine. Vaidlustaja ei ole väitnud, et tal on kavas ekraanikaitsekilet korduvkasutada. Kui Hankija on hankimas arvutitöökoha tervikteenust, peab mõistlik pakkuja lähtuma sellest, et pakkuda tuleb tervikteenust, mitte üksikute esemete müüki.

5.14.4. Hankija leiab, et Maksumuse esildisest tuleneb, et ekraanikaitsekiled tuli hankida väljaostumudeli, mitte rendimudeli alusel. Hankija kasutas Maksumuse esildises läbivalt täpset terminoloogiat ning märkis väljaostu sõnaselgelt seal, kus see oli ette nähtud (read 18–21). Kui Hankija oleks soovinud ka ridadel 22–23 kirjeldatud ekraanikaitsekilede väljaostu, oleks ta pidanud seda ka väljendama.

Hankija argumentatsioon sisaldab ka sisemist vastuolu. Ühelt poolt rõhutab Hankija ise, et Maksumuse esildises eristati järjekindlalt erinevaid hinnastamise viise ning iga komponendi puhul oli selgelt määratletud, millist hinda tuli esitada. Teisalt eeldab Hankija, et ridade 22–23 puhul pidid pakkujad tegema täiendava järelduse, mida RHAD-is sõnaselgelt ei väljendatud. Kui Hankija pidas vajalikuks märkida Maksumuse esildise ridadel 18–21 sulgudes *väljaost, mitte rent*, siis kinnitab see, et pelk mõiste *ühiku hind* ei olnud Hankija enda hinnangul piisav väljaostu tähistamiseks. Ainuüksi nõue esitada *ühiku hind* ei võimalda teha järeldust selle kohta, millist hankemudelit soovis Hankija kasutada.

5.14.5. TK põhjal ei ole võimalik jõuda järeldusele, et RHAD nägi ekraanikaitsekilede puhul

4 (9)

ette väljaostumudeli. Hankija jõuab sellise tulemuseni üksnes mitmeetapilise tõlgendusahela abil, mille kohaselt tuleb TK p-i 2.3 lugeda koos p-iga 3.3 ning teha nende põhjal järeldus, mida kumbki punkt eraldi ei sisalda.

Hankija on teinud põhjendamatu järelduse asjaolust, et TK p-is 3.3 on ekraanikaitsekiled nimetatud samas loetelus hiirte ja klaviatuuridega. Ainuüksi esemete koos nimetamisest ei tulene, et neile kohaldub sama hankemudel. Kui Hankija soovis ekraanikaitsekilede puhul rendimudeli välistada, tulnuks seda – sarnaselt hiirte ja klaviatuuridega – sõnaselgelt sätestada. Reguleerimise puudumisest ei saa tuletada uut hanketingimust.

5.14.6. Pakkumuse tagasilükkamise aluseks ei saa olla „vastuolu“ riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega.

5.14.7. Kui Hankija tegelik soov on Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 nimetatud ekraanikaitsekiled välja osta, mitte rentida, ei saa Riigihanke menetlust RHAD-i alusel jätkata. Vaidlustaja leiab siiski, et erinevate ekraanikaitsekilede soetamisel hankemudelite võimaldamine ei sea ohtu pakkumuste võrreldavust. Mõlemal juhul tasub Hankija ekraanikaitsekile eest ühekordse tasu, mistõttu on pakkumuste maksumus võrreldav ühtsetel ja läbipaistvatel alustel.

6. Hankija, **OÜ Rail Baltic Estonia**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Otsuse tegemisele eelnes RHS §-i 115 kohane kontrollimenetlus, kus Hankija küsis Vaidlustajalt selgitusi ka Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 esitatud ekraanikaitsekilede maksumuste kohta. Vaidlustaja selgitas üldistatult mh, et hinnastas arvutitöökoha tervikteenuse kui kuupõhise teenusmudeli, ekraanikaitsekiled hinnastati rendipõhises arvutitöökoha teenuse mudelis, mis on hinnastatud lisakomponendi rendihinda. Seega Vaidlustaja ei pakkunud ekraanikaitsekilede väljaostuhinda, vaid rendihinda.

6.2. Arvestades, et hinnad on kujunenud kuupõhise teenusmudeli alusel, on ekraanikaitsekilede eest pakutud samamoodi kuupõhist rendihinda ja kaitsekilede nn väljaostuhinda Vaidlustaja ei pakkunud. Ekraanikaitsekilede rentimist Hankija RHAD-is ette ei näinud ega soovinud.

6.3. Maksumuse esildises eristas Hankija, kuidas pakkujad peavad ühe või teise hangitava asja või teenuse kohta hinnad esitama. Ette oli nähtud kuupõhine teenuse hinnastamine, kuupõhine litsentsi hinnastamine, kuupõhine renditeenus ning ka ühiku hind ja tunnihind. Iga konkreetse komponendi osas oli ette nähtud, millise hinna esitamist Hankija pakkujatelt eeldab. Maksumuse esildise ridade 12-17 puhul pidid pakkujad esitama ühiku hinna kuus ning kõigi komponentide puhul oli täpsustatud, et tegemist on renditeenusega. Seega pidid pakkujad mõistma, et Hankija soovib nendel ridadel loetletud komponentide puhul lõppastmes renditeenuse maksumust ühes kuus. Maksumuse esildise ridadel 18-21 ei olnud kasutatud sõnastust *renditeenus* ja pakkujad pidid esitama ühiku hinna. Sulgudes oli selgitusena lisatud, et tegemist on väljaostuga. Ridadel 22-23 pidid pakkujad esitama ekraanikaitsekilede kohta samuti ühiku hinna sarnaselt ridadele 18-21. Terminit *ühiku hind* on kasutatud eraldiseisvalt üksnes ridadel 18-23 ning muudel ridadel täpsustatud seda, kas tegemist on ühiku hinnaga ühes kuus või ühiku hinnaga ühes tunnis.

6.4. RHAD-ist ei tulenenud Hankija soovi ekraanikaitsekilesid rentida.

TK p 2.3 selgitab, et Hankija rendib teenuse raames arvuteid, dokke ja monitore. Samas lauses on selgitatud sedagi, et klaviatuure, hiiri ning juhtmevabasid klaviatuure ja hiiri ei rendita, vaid need ostetakse välja.

TK p-is 3.3 on eeltoodut täiendatud nii, et täiendavaid lisaseadmeid, sh hiiri, klaviatuure ja ekraanikaitsekilesid hangitakse koos sülearvutiga või eraldi tellimusena. Olustikus, milles Hankija on TK p-is 3.3 hiired, klaviatuurid ja ekraanikaitsekiled ühte liitnud ning p-ist 2.3

tuleneb, et klaviatuure ja hiiri ei rendita, pidi Vaidlustaja mõistma, et Hankija ei rendi ka ekraanikaitsekilesid. Sellist järeldust toetab ka Maksumuse esildise ridadel 12-17 määratletu, et arvuteid, dokke ja monitore renditakse ja nende kohta tuleb esitada ühiku hind ühes kuus. Sarnaselt ridadel 18-21 loetletud klaviatuuridele ja hiirtele, ei soovi Hankija rentida ka kaitsekilesid.

6.5. Eluliselt usutav ei ole Vaidlustaja väide, et ta ei saanud Maksumuse esildises ja TK-s esitatust aru ja arvas, et Hankija on soovinud ekraanikaitsekilesid rentida.

Vaidlustaja möönab, et ekraanikaitsekile tarvitatakse pärast paigaldamist ära ja selle tagastamine rentijale vähemalt nõnda, et ekraanikaitsekilet saaks samal otstarbel kasutada, ei ole võimalik. Kui Vaidlustaja selle tõdemuse omaks võttis, siis vaevalt sai ta eeldada, et mõistlik Hankija soovib ekraanikaitsekilesid rentida. Vaidlustajale pidi olema ilmne, et ekraanikaitsekile ei ole juba oma omaduste tõttu selline toode, mida mistahes mõistlik hankija võiks soovida rentida. Seda enam, kui Maksumuse esildisest ja TK-st nähtub, et Hankija ei soovinud ekraanikaitsekilesid rentida.

6.6. Oluline on peaaesjalikult see, et Hankija määratles Riigihanke esemena mh ekraanikaitsekilede väljaostu. Selle kohta pidid pakkujad esitama maksumuse esildisel ühiku hinna, mis oli üks elemente, mille alusel moodustus pakkumuse maksumus. Vaidlustaja tahteavaldus oli aga Hankijale ekraanikaitsekilesid rentida. Vaidlustaja pakkumuses väljendatud tahteavaldus ekraanikaitsekilesid rentida ei erine millegi poolest mistahes muust mittevastavusest TK-le või muule RHAD tingimusele. Kuna Vaidlustaja tahteavaldus oli ekraanikaitsekilesid rentida ja Hankija neid rentida ei soovi, siis ei vasta Vaidlustaja pakkumus RHAD-ile ning Hankija lükkas õigesti tagasi.

6.7. 20.07.2026 täiendas Hankija oma seisukohti.

6.7.1. Vaidlustaja täiendavas seisukohas esitatud väide, et ta ei pakkunud ekraanikaitsekilede eest kuupõhist rendihinda, vaid ühekordse ühiku hinna, on vastuolus Vaidlustaja varasemate selgitustega.

RHR-i teabevahetuses Hankija küsimusele 12.06.2026 antud vastuses³ selgitas Vaidlustaja üldistatult, et hinnastas *arvutitöökoha tervikteenuse kui kuupõhise teenusmudeli*. Seejärel selgitas Vaidlustaja, et hinnastas ekraanikaitsekiled rendipõhises arvutitöökoha teenuse mudelis ning et nende ridade puhul ei ole pakutud *klassikalist eraldiseisvat väljaostumüüki, vaid teenuse osana hinnastatud lisakomponendi rendihinda*. Vaidlustaja kinnitas ka seda, et pakkumuse maksumus kujunes madalamaks muu hulgas seetõttu, et suur osa kulukomponentidest paigutati kuutasudesse. Ka vaidlustuses nentis Vaidlustaja, et pakkus ekraanikaitsekilesid rendiks.

Vaidlustaja praegune positsioon, et tegemist oli ühekordse ühiku hinnaga mitte rendihinnaga, on vastuolus tema enda varasemate selgitustega. Hankemenetluses on hankija seotud pakkuja tähtaegselt esitatud tahteavaldusega. Vaidlustaja selgitustest nähtub, et tema tahteavaldus oli pakkuda ekraanikaitsekilede eest rendihinda, mis ei vasta RHAD-is nõutule.

6.7.2. Hankija ei nõustu Vaidlustaja käsitlesega, et kuna RHAD ei sisaldanud sõnaselget kaitsekilede rentimise keeldu, puudus alus pakkumuse tagasilükkamiseks.

TK ja Maksumuse esildis moodustavad terviku, mida pakkuja peab lugema koosmõjus. TK on koostatud sellise struktuuriga, et eraldati selgelt rentimisele kuuluvad ja väljaostmisele kuuluvad esemed. TK p 2.3 loetles, et Hankija rendib arvuteid, dokke ja monitore ning samas lauses täpsustati, et klaviatuure ja hiiri ei rendita, vaid need ostetakse välja. TK p-is 3.3 loetleti ekraanikaitsekilesid koos hiirte ja klaviatuuridega täiendavate lisaseadmetena. Hankijal puudub kohustus sätestada RHAD-is eraldiseisev rentimise keeld iga üksiku eseme jaoks eraldi. Piisab sellest, et Hankija on märkinud, milliseid esemeid renditakse. Mõistlik ja hoolas pakkuja

³ Sõnumi ID: 1103425.

suudab sellest järeldada, milliseid esemeid ei rendita. Seda enam, et nii Hankija kui ka Vaidlustaja on ühel meelel, et ekraanikaitsekilede tavapärane kasutamismadus ongi selline, et need nõ kasutatakse ära ning kord kasutatud ekraanikaitsekilesid enam uuesti kasutusele ei võeta.

6.7.3. Hankija määratles rentimisobjektid (arvutid, dokid, monitorid) ning kuna ekraanikaitsekiled nende hulka ei kuulunud ja olid samas loetelus hiirte ning klaviatuuridega, mille kohta oli märgitud, et neid ei rendita, pidi mõistlik pakkuja mõistma, et ka ekraanikaitsekilede puhul soovib Hankija väljaostu. Vaidlustaja argument, et TK-d ja Maksumuse esildist ei saa omavahel tõlgenduslikult siduda, on alusetu. RHAD on terviklik dokumendikogum ning nende mõistlik tõlgendamine eeldab, et pakkuja loeb kõiki dokumente koosmõjus. Maksumuse esildise ridadel 22-23 puuduv sõnaselge *väljaost, mitte rent* mäрге ei tekita hanketingimuste „tühimikku“ ega anna pakkujale vaba voli ise hankemudelit valida, seda eriti olukorras, kus TK andis piisava konteksti, et ekraanikaitsekilesid ei soovita rentida.

6.7.4. Vaidlustajale pidi olema arusaadav, et Maksumuse esildise loogika järgi tähistati ühikuhind kuus vaid renditeenuste puhul ning termin *ühiku hind* märkis järjepidevalt väljaostuhindu. Eluliselt ei ole usutav, et Vaidlustaja eeldas, et Hankija soovib rentida toodet, mida ei ole võimalik tagastada ja mida ei saa taaskasutusse võtta. Teised pakkujad mõistsid RHAD-i tingimusi õigesti ha pakkusid ekraanikaitsekilesid müügiks.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Hankija on Otsuse Lisas 1 esitatud põhjenduste (edaspidi Põhjendused) neljal lehel kirjeldanud asjaolusid, mis teda Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseni viisid ja Põhjenduste p-is 12 on nähtav mittevastavus, mille Hankija on Vaidlustaja pakkumusest tuvastanud: [---] *ekraanikaitsekilede hinnastamine rendipõhiselt ei ole kooskõlas riigihanke alusdokumentidega*. Seega Vaidlustaja pakkumus on lükatud kokkuvõtlikult tagasi põhjendusega, et kuna Vaidlustaja on ise selgitanud, et ekraanikaitsekiled on hinnastatud teenuse osana lisakomponendi rendihinda, siis on Hankija arvates pakkumus RHAD-ile mittevastav, kuna Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 tuli esitada lisatarvikute (ekraanikaitsekilede) kohta ühiku hind ühekordse väljaostuhinnana.

Vaidlustuskomisjon mõnab, et vaatamata sellele, et Põhjendused on tavapärasest põhjalikumad, on õige Vaidlustaja väide, et Põhjendustest ei nähtu konkreetset RHAD-i punkti, millele Vaidlustaja pakkumus ei vastaks, või millest nähtuks sõnaselge kohustus esitada Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 ühiku hind väljaostuhinnana.

8. Järgnevalt kontrollib vaidlustuskomisjon, kas Vaidlustaja on pakkumuses esitanud andmed ekraanikaitsekilede kohta vastavalt RHAD-ile.

Vaidlustuskomisjon tuvastas, et:

- Vaidlustaja pakkumuses esitatud Maksumuse esildis vastab ridade 22 ja 23 (ekraanikaitsekiled) osas RHAD-ile nii vormi kui ka sisu osas ja pakutud on ühiku hinda;
- Vaidlustaja pakkumuses esitatud *Lisa 5 – Seadme omadused* vastab RHAD-ile nii vormi kui ka sisu osas, sh on kinnitatud vastavust (JAH), esitatud tootja ja mudeli nimetus ning lisainfo (lingid) pakutavate ekraanikaitsekilede kohta. Pakutavate ekraanikaitsekilede vastavuses TK-le iseenesest vaidlust ei ole.

Seega Vaidlustaja pakkumuses ekraanikaitsekilede kohta esitatud pakkumuse vastavust tõendavates andmetes ja dokumentides iseenesest ilmset mittevastavust RHAD-ile ei ole.

9. Põhjendustest nähtuvalt ei ole Hankija tuvastanud Vaidlustaja pakkumuse sisulist mittevastavust RHAD-ile otseselt Vaidlustaja pakkumusest, vaid Vaidlustaja poolt Hankijale pakkumuse maksumuse põhjendatuse kohta antud selgitusest (sõnum ID: 1103425), kus

7 (9)

Vaidlustaja mh kinnitab vastuse p-is 3: *ridade 22 ja 23 puhul ei ole Hankija dokumentides Pakkuja hinnangul üheselt nõutud väljaostuhinda, mistõttu Pakkuja pakkus nende ridade puhul teenusepõhise ühikuhinna, mitte jaehinnaga võrreldavat eraldiseisvat väljaostutoote hinda.* Seega hilisemalt Otsuses väidetud mittevastavus ei olnud ka Hankijale Vaidlustaja pakkumusest tegelikult äratuntav.

9.1. Isegi kui üldreeglina tuleb Hankijal kontrollida pakkumuse maksumuse põhjendatust tervikuna, mitte üksikute kuluartiklite kaupa, siis asjaolu, et Vaidlustaja on vastavasisulisel selgitusel andnud pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrolli raames (RHS § 115 lg 1) ei takistata iseenesest nendega arvestamist pakkumuse vastavuse kontrollimisel (RHS § 114 lg 1), kui Hankijale saab selliselt teatavaks, et pakkumuse madalat maksumust ekraanikaitsekilede osas põhjustab pakkumuses ühiku hinna esitamine viisil, mis ei vasta RHAD-is nimetatud tingimustele.

Hankija väitel tuli ekraanikaitsekilede kohta esitada ühiku hind väljaostuhinnana, Vaidlustaja kinnitab oma selgitustes, et väljaostuhinda ta ei esitanud, vaid esitas hinna teenusepõhise ühiku hinna. Vaidlustuskomisjon möönab, et Vaidlustaja antud selgituse järgi ei pruukinud Hankija enam pärast selgituste saamist aru saada, et kui ekraanikaitsekilede kohta ei ole pakutud ühiku hinnana *võrreldavat väljaostuhinda* (nagu muude RHAD lisa 5 kohastele *lisaseadmetele ja asjadele* nt hiire või klaviatuuri kohta), siis mis hind see on ja kuidas kavatseb Vaidlustaja hinnastada oma pakutava teenuse nt TK p-is 3.3 sätestatud olukorraks. Seega vaidlustuskomisjoni arvates tekitas Vaidlustaja oma selgitustega, mis olid mõeldud küll õigustamaks ekraanikaitsekilede madalat hinda, olukorra, kus Hankijale ei piisanud enam pakkumuse sisust aru saamiseks ja selle sisulise vastavuse kontrollimiseks andmetest nõuetekohaselt esitatud dokumentides (vt p 8).

Vaidlustuskomisjon möönab arusaamatuse tekkimise võimalikkust seoses Vaidlustaja antud selgitustega, kuid mitte ilmselget mittevastavust RHAD-ile.

9.2. Vaidlustaja väidab vaidlustusmenetluses, et ei ole kordagi väitnud, et tegemist oleks kuupõhise rendihinnaga; rendihind võib olla kokku lepitud ka ühekordse tasuna ning käesoleval juhul ongi tegemist ühekordse renditasuga. Seega Vaidlustaja ei tagane vaidlustusmenetluses väitest, et ta võis esitada pakkumuses Maksumuse esildise ridadel 22 ja 23 ühiku hinna renditasuna, kuid ei esita sealjuures arusaadavat seletust, mis tähendus/tähtsus on Vaidlustaja selgitusel Hankijale, et ridadel 22 ja 23 on pakutud teenusepõhist ühiku hinda, *mitte võrreldavat eraldiseisvat väljaostuhinda*. Kui pakkumuses esitatud ühiku hind = ühekordse renditasuga, siis, jättes tähelepanuta võimalikud kõrvalküsimumused (nt omandiõigus ja tagastamine), ei erine ühekordne rendihind vaidlustuskomisjoni hinnangul esmapilgul oma majanduslikult sisult millegi poolest Hankija nimetatud väljaostuhinnast. Erisus tekib ilmselt hiljem hankelepingu täitmise käigus - Vaidlustaja viitest TK p-ile 2.4 saab vaidlustuskomisjon aru, et täiendavaid ekraanikaitsekilesid ei kavatse Vaidlustaja enam müüa Maksumuse esildise p-ides 22 ja 23 märgitud ühiku hinnaga (nagu soovib ilmselt Hankija) vaid *tootja ametliku hinnakirja alusel*.

9.3. Vaidlustuskomisjon möönab, et Maksumuse esildisel on Hankija kasutanud sisuliselt kahte viisi ühiku hinna esitamiseks:

- ühiku hind ühes kuus/ ühe kuu hind ja
- ühiku hind.

Kõrvutades Maksumuse esildist, sh ridu 18-23, RHAD lisaga 5 (seadmete omadused) on selge, et ühiku hinda (kuu hinna täpsustuseta) on küsitud väga piiratud ulatuses *lisaseadmetele ja asjadele* (ekraanikaitsekiled, klaviatuur, hiir), millest enamuse kohta on Maksumuse esildise vormil sõnaselgelt ka märgitud *väljaost, mitte rent*. Ekraanikaitsekilede kohta selline täpsustus aga puudub, mistõttu on võimalik arusaam, et isegi kui olukorrad tunduvad sarnased (ekraanikaitsekiled on ka lisaseadmed ja asjad RHAD lisa 5 mõttes nagu klaviatuur ja hiir) ei tähenda see, et nad peaksid olema pakkumuses hinnastatud ühetaoliselt, kui hinnastamise reeglid on Hankija Maksumuse esildisel ise sätestanud erinevalt - ühel juhul on ühiku hind selge

rendipiiranguga, teisel juhul on ühiku hind aga ilma rendi piiranguta.

9.3. Euroopa Kohus on otsuse C-309/18 p-ides 19 ja 20 sedastanud, et riigihanke läbipaistvuskohustus eeldab, et *kõik hankemenetluse tingimused ja eeskirjad peavad olema hanketeates või hanke alusdokumentides sõnastatud selgelt, täpselt ja ühemõtteliselt [---] ning et võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus ettevõtja kõrvale jätmine hankemenetlusest sellise kohustuse täitmata jätmisel, mis ei tulene sõnaselgelt selle menetlusega seotud dokumentidest ega kehtivast riigisisestest õigusest, vaid selle õiguse ja nende dokumentide tõlgendamisest ning liikmeriigi haldusasutuste või -kohtute poolt nendes dokumentides olevate lünkade täitmisest [---].* Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et see seisukoht on kohane ka praegusel juhul. Mõiste „ühiku hind“ ei välista iseenesest erinevaid hinnastamismudeleid (sh rendipõhist arvestust). Vaidlustuskomisjonile on mõistetav Hankija tegelik tahe analoogselt hiirte ja klaviatuuridega ka ekraanikaitsekiled välja osta, kuid pakkumuse mittevastavus peab tulenema selgest ja üheselt mõistetavast nõudest, mida praegusel juhul RHAD-ist ei tulene. Vaidlustuskomisjon nõustub, et RHAD-i tuleb tõlgendada tervikuna, kuid pakkumuse tagasilükkamine ei saa tugineda üksnes TK p-ide 2.3 ja 3.3 tõlgendusele, oletusele või elulisele usutavusele.

10. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna RHAD-is ei ole otsest keeldu, et ka ekraanikaitsekile ei võiks olla renditav (isegi kui selle tagastamine on problemaatiline) ja ka ühiku hinna esitamisel ekraanikaitsekilede kohta ei olnud otsest keeldu esitada seda rendi hinnana, siis ei saanud Hankija lükata Vaidlustaja pakkumust tagasi põhjusel, et *hinnastamine rendipõhiselt ei ole kooskõlas riigihanke alusdokumentidega* ja Hankija Otsus tuleb tunnistada kehtetuks.

11. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus tuleb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel rahuldada, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks 15 tunni ja 25 minuti eest keskmise tunnihinnaga 205,65 eurot kogusummas 3170,42 eurot (käibemaksuta). Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et esitatud kulud on mõnevõrra ülepaisutatud. Vaidlustus ei olnud mahukas ega sisult õiguslikult keerukas, mistõttu on vaidlustuskomisjoni hinnangul põhjendatud ja vajalik õigusabi 11 tundi, mille eest tuleb Hankijalt välja mõista õigusabi kulud summas 2262,15 eurot (käibemaksuta).

Lisaks tuleb Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõista vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 2560 eurot.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk